

Bijlage 3: Kinderrechten op school (uitgebreide tekst)

Inleiding

Het VN Verdrag inzake de Rechten van het Kind (het kinderrechtenverdrag) ging van kracht op 2 september 1990, nadat 20 VN-lidstaten het geratificeerd hadden. Op dit ogenblik hebben bijna alle landen het verdrag geratificeerd. Alleen de Verenigde Staten en Somalië blijven nog achter. België ondertekende en ratificeerde het verdrag in 1991 en het verdrag trad hier in werking op 15 januari 1992.

Het verdrag bestaat uit 54 artikels en is opgedeeld in drie delen. In de eerste 40 artikels worden de rechten van het kind uiteengezet. De volgende twee delen betreffen de procedures en voorwaarden van het in werking treden van het verdrag. Deze tekst gaat vooral over het eerste deel van het verdrag: de kinderrechten zelf (art. 1-40).

In artikel 4 van het verdrag wordt gewaarborgd dat de verklaring geen dode letter blijft. Het stipuleert dat de rechten uit het verdrag ook in werkelijkheid moeten omgezet worden. De staat moet zorgen voor een wettelijk apparaat dat de uitvoering van de rechten van het kind mogelijk maakt. Met betrekking tot het onderwijs betekent dit dat de staten die het verdrag ondertekenen zich ertoe verbinden te voorzien in wetten, procedures en instituten die verenigbaar zijn met het verdrag en die de bepalingen in het verdrag ook actief bevorderen.

In de preambule wordt een definitie van het kind gegeven: een kind is elk wezen dat de leeftijd van 18 jaar nog niet bereikt heeft, tenzij de volwassenheid eerder is bereikt, volgens de wet die op het kind van toepassing is.

Een eerste belangrijke opmerking in verband met het kinderrechtenverdrag is dat de artikels niet los van elkaar kunnen gezien worden. De artikels ondersteunen, versterken en beperken elkaar. Eigenlijk kan men dus geen onderscheid maken tussen de artikels die wel en niet relevant zijn voor het onderwijs. Alle artikels zijn relevant. Sommige artikels verwijzen wel meer expliciet naar de rol van het onderwijs en de school.

De kinderrechten komen op verschillende manieren aan bod op school. In de eerste plaats is het recht op onderwijs één van de verdragsrechten, geformuleerd in art. 28.

Ten tweede moeten, in de organisatie van het onderwijs door de overheid en in de organisatie van de school zelf, de kinderrechten gerespecteerd worden.

Bovendien zijn andere rechten voorwaarde voor de mogelijkheid van het recht op onderwijs. Omgekeerd is het recht op onderwijs, of onderwijs op zich, een voorwaarde voor de realisatie van andere rechten.

Dan zijn er een aantal rechten in het verdrag die verband houden met onderwijs. Bijvoorbeeld bepalingen in verband met oudereducatie of de taak van de school wanneer leerlingen slachtoffer zijn van huiselijk geweld.

Dat het recht op onderwijs een belangrijke plaats inneemt in het verdrag inzake de rechten van het kind mag niet verwonderen. Men gelooft immers terecht dat onderwijs een voorwaarde is voor het succes van kinderrechten en mensenrechten in het algemeen, en voor de mogelijkheid van democratie. Omgekeerd zijn de mensenrechten ook voorwaarde voor de mogelijkheid van (kwaliteitsvol) onderwijs. Er is dus een wisselwerking tussen beide.

Recht OP onderwijs

In de eerste plaats: recht op onderwijs

In artikel 28 van het Verdrag inzake de Rechten van het Kind wordt het recht op onderwijs gestipuleerd. Elk kind heeft recht op onderwijs. Elk kind, ongeacht ras, huidskleur, geslacht, taal, geloof of overtuiging, nationale, etnische of maatschappelijke afkomst, welstand, handicap, enzovoort. Men wil gelijke kansen voor iedereen. Dit geldt ook voor de andere artikels van het verdrag. Alle in het verdrag beschreven rechten zijn voor elk kind geldig.

Van de 100 miljoen kinderen op de wereld die geen basiseducatie genieten, maken meisjes het grootste deel uit. Vaak moeten meisjes school combineren met huishoudelijke taken, wat resulteert in slechtere schoolresultaten of het vroegtijdig verlaten van de school. Ook kinderen van rurale regio's zijn vaak het slachtoffer van een tekort aan basiseducatie, omwille van een combinatie van factoren. Hetzelfde geldt voor kinderen van minderheidsgroepen en kinderen van vluchtelingen. Erkenning van hun recht op onderwijs en respect voor dergelijke kwetsbare groepen verhoogt de motivatie van deze leerlingen.

De staten die het verdrag ondertekenen verbinden zich ertoe primair onderwijs verplicht te maken en het gratis ter beschikking te stellen van iedereen.

De verschillende vormen van voortgezet onderwijs moet men aanmoedigen en beschikbaar maken voor iedereen. Dat kan door voortgezet onderwijs gratis te maken en/of door financiële bijstand te voorzien indien noodzakelijk. Informatie en begeleiding bij onderwijs- en beroepskeuze moeten beschikbaar en toegankelijk zijn voor alle kinderen. Dit geldt ook voor het hoger onderwijs.

Het is de taak van de staat om, in samenwerking met de scholen, maatregelen te nemen die regelmatig schoolbezoek bevorderen. Er moeten eveneens maatregelen genomen worden die het aantal kinderen die de school vroegtijdig verlaten doen verminderen.

In artikel 28 is ook een luik voorzien in verband met internationale samenwerking. Staten die het verdrag ondertekenen, beloven de internationale samenwerking rond onderwijs te bevorderen en te stimuleren. Op die manier kan men bijdragen tot het uitbannen van onwetendheid en analfabetisme in heel de wereld. Men vergroot zo de toegankelijkheid van wetenschappelijke en technische kennis en van moderne onderwijsmethoden. Men heeft daarbij speciale aandacht voor ontwikkelingslanden.

Speciale aandacht is er ook voor kindvluchtelingen die al dan niet begeleid zijn. Zij moeten bescherming en humanitaire begeleiding krijgen bij het gebruik maken van hun rechten als vluchteling. Kindvluchtelingen moeten geschikt onderwijs krijgen, en toegang hebben tot gezondheids- en sociale diensten. Sociale integratie moet daarvan deel uitmaken. Dit impliceert de mogelijkheid dat kinderen ingeschreven worden in 'gewone' scholen, en indien nodig therapie krijgen voor de verwerking van hun traumatische ervaringen.

Recht op kwaliteitsvol onderwijs

In het verdrag wordt niet enkel het recht op onderwijs op zich benadrukt. Het wil ook een invulling geven van doelstellingen die het onderwijs wil bereiken en bepaalde waarden die men wil overbrengen. Dit artikel (art. 29) is gebaseerd op een internationale consensus over de streefdoelen van educatie. Er is geen sprake van in detail uitgewerkte methoden, wel van basisdoelen die de betrachting moeten zijn van elke school: het kind voorzien van vaardigheden waardoor het beter in staat is gebruik te maken van zijn rechten en het promoten van een cultuur die doordrongen is van de waarden van de mensenrechten. Onderwijs moet het kind toelaten zijn geestelijke en lichamelijke mogelijkheden zo goed mogelijk te ontwikkelen met het oog op emancipatie.

Het kind moet leren om respect te hebben voor de rechten en fundamentele vrijheden van de mens. Het moet respect voor zijn ouders worden bijgebracht en voor zijn afkomst (zijn

culturele identiteit, taal en waarden, nationale waarden van het land waar hij is geboren, van het land waar het woont). Tenslotte moet het kind leren respect hebben voor de andere beschavingen dan de zijne of de hare. Daarnaast moet het onderwijs het kind voorbereiden op een verantwoord leven in een vrije samenleving, in de geest van begrip, vrede, verdraagzaamheid, gelijkheid van geslachten, en vriendschap tussen alle volken, etnische, nationale en godsdienstige groepen en personen behorend tot de oorspronkelijke bevolking. Tenslotte moet men kinderen ook respect bijbrengen voor de natuurlijke omgeving.

De waarden die men wil overbrengen zijn de waarden die de verdragen in verband met mensenrechten achterliggen.

Op het vlak van beleid benadrukt men dat in alle maatregelen met betrekking tot kinderen, de belangen van het kind centraal moeten zijn. Dat betekent dat in de organisatie van het onderwijs het belang van het kind centraal moet staan.

De onderwijsinstellingen moeten voldoen aan de door wet vastgelegde normen in verband met veiligheid, gezondheid, geschiktheid van en aantal personeelsleden.

Onderwijs moet gelijke kansen voor alle kinderen nastreven. Participatie en non-discriminatie zijn daarbij centrale waarden. Kinderen van vluchtelingen, gehandicapte kinderen en kinderen van nationale minderheden hebben ook recht op onderwijs als voorwaarde om later te kunnen deelnemen aan het publieke leven. Gehandicapte kinderen hebben recht op een aangepast curriculum. Ze hebben recht op bijstand om te garanderen dat ze toegang hebben tot het onderwijs.

Wanneer het kind betrokken is in een gerechtelijke of bestuurlijke procedure, die ook in verband met onderwijs (vb. in geval van een schorsing als sanctie), heeft het kind het recht om gehoord te worden. Enkel op die manier kan men rekening houden met de mening van het kind.

Kinderarbeid

Kinderen hebben het recht beschermd te worden tegen economische uitbuiting, tegen het verrichten van werk dat de opleiding van het kind belemmert, of dat schadelijk kan zijn voor de fysieke, mentale, spirituele, morele of sociale ontwikkeling. Daarom wordt een minimumleeftijd ingesteld, gepaste regelingen getroffen voor werkuren en -voorwaarden en sancties ingesteld om een effectieve toepassing te garanderen.

Het recht op bescherming tegen economische exploitatie staat in relatie met het recht op educatie. Kinderen die werken gaan niet naar school. Staten moeten maatregelen nemen die regelmatig schoolgaan bevorderen, en die het afvallen (vroegtijdig schoolverlaten) van leerlingen vermijden. Het aan banden leggen van kinderarbeid is een hierbij een voorwaarde.

Rechten IN onderwijs

Onderwijs is een recht. Maar dit is niet de enige manier waarop het Verdrag inzake de Rechten van het Kind van belang is voor het onderwijs. Binnen de school en binnen de organisatie van het onderwijs in het algemeen, moet ook aan de kinderrechten voldaan zijn. De kinderrechten vervallen niet bij het binnenstappen van de school.

De school als veilige plaats

Het verdrag stelt dat de school een veilige plaats moet zijn. Het kind moet er beschermd zijn tegen gevaren en tegen geweld.

In het bijzonder moet de wijze van handhaving van de discipline op scholen verenigbaar zijn met de menselijke waardigheid van het kind en in overeenstemming zijn met het verdrag. Alle vormen van lijfstraffen zijn verboden. Ze worden beschouwd als onverenigbaar met het

kinderrechtenverdrag. Elke andere handeling die wreed, onmenselijk of ontierend is, zoals pesten en verbale agressie zijn eveneens een schending van de rechten van het kind.

In verband met straffen stelt men dat de aard van de sanctie passend moet zijn voor de overtreding. Lichamelijk geweld of lijfstraffen kunnen niet. Vernederende straffen, het gebruik van afzondering, straffen die uitermate streng of buiten verhouding zijn, en onrechtvaardige sancties zijn eveneens schendingen van de kinderrechten. Het kind moet ook de kans krijgen zich te verdedigen wanneer het beschuldigd wordt en alvorens het bestraft wordt. Men moet het kind ook inspraak geven bij het opstellen van regels en afspraken.

Het is verboden kinderen als straf op te sluiten. Kinderen mogen niet onwettig of op arbitraire gronden van hun vrijheid worden beroofd. Als men kinderen opsluit, moet dit in overeenstemming met de wet zijn. Het mag enkel als laatste redmiddel. Op school zal men nooit kinderen straffen door opsluiting. Als kinderen worden opgesloten als straf moet dit immers beslist worden door een rechtbank.

De school moet in de eerste plaats zelf de persoonlijke en fysieke integriteit van het kind bewaken. Wanneer er een vermoeden is van misbruik (door leerkrachten, andere leerlingen maar ook bijvoorbeeld binnen het gezin), moet dit gemeld worden aan de bevoegde instanties. Een misbruikt kind wordt als bijzonder kwetsbaar beschouwd, en de school moet zich hiervan bewust zijn en het kind op passende wijze steunen.

De school moet ook een veilige plaats zijn voor de kinderen. Kinderen moeten beschermd worden tegen het pestgedrag van andere kinderen. Scholen moeten bijgevolg het nodige doen om pestgedrag te voorkomen, en waar het toch voorvalt moet het nodige gedaan worden om het te doen ophouden. In alle maatregelen wordt de fysieke en persoonlijke integriteit van zowel de gepeste als de pester geëerbiedigd.

Rust en vrije tijd

Het recht op vrije tijd, spel en cultuur wordt expliciet vermeld in artikel 31 van het verdrag. De staten die het verdrag ondertekenen erkennen het recht van kinderen op rust en ontspanning, op spel en op het deelnemen aan recreatieve activiteiten (aangepast aan de leeftijd van het kind) en het recht op het vrij deelnemen aan het culturele leven en kunst. Spelen is een essentieel deel van de ontwikkeling van een kind, en kinderen die niet de kans krijgen om te spelen, lopen het risico belangrijke sociale en persoonlijke vaardigheden te missen.

Ook in de realisatie van dit recht kan door de school en de leerkrachten een rol gespeeld worden. De leerkrachten laten voldoende tijd voor rust en ontspanning. Er worden voldoende pauzes ingelast en de schooldagen mogen niet te lang zijn. Leerkrachten mogen geen te grote opgaven of opdrachten opleggen en maat houden wat betreft huiswerk. Ze kunnen kinderen proberen te motiveren om deel te nemen aan bepaalde culturele activiteiten. Ze kunnen informatie geven over interessante boeken, films, theaterstukken en kunnen proberen om die te betrekken in de lessen. De school kan zelf buitenschoolse activiteiten organiseren.

Non-discriminatie

Alle vormen van discriminatie moeten uit het onderwijs verbannen worden. In het verdrag inzake de rechten van het kind wordt een gelijk kansenbeleid aangemoedigd.

Speciale aandacht gaat naar groepen die bijzonder kwetsbaar zijn: meisjes, kinderen van nationale en etnische minderheden, kinderen van vluchtelingen, kinderen van een andere nationale of etnische origine.

Genderstereotypen dienen volgens het verdrag uit de leerstof geweerd te worden. Scholen en leerkrachten mogen zelf niet discrimineren. Scholen mogen bijvoorbeeld geen kinderen weigeren omdat ze tot een bepaalde etnische groep behoren. Leerkrachten spannen zich in om alle leerlingen gelijk te behandelen, ongeacht hun sekse of afkomst. Ze hebben ook een actieve rol te spelen in het promoten van tolerantie en respect voor kinderen die als 'anders' worden beschouwd. De school is opnieuw niet alleen een plaats waar de mensenrechten gerespecteerd worden, maar ook een plaats waar men leert de mensenrechten te respecteren.

Daarnaast zijn er een aantal specifieke bepalingen rond kinderen uit minderheidsgroepen of van oorspronkelijke origine. Men mag kinderen uit minderheidsgroepen (etnisch, religieus of taal) of kinderen van oorspronkelijke origine het recht deze cultuur, taal of religie te beoefenen met anderen niet ontzeggen. Deze vrijheid van beleving van cultuur, godsdienst of taal geldt ook op school.

Het recht op eigen cultuurbeleving betreft een cultureel (en geen politiek of economisch) recht, dat echter vaak wordt verstoord door politieke of economische factoren. Roma-kinderen en kinderen van andere nomadische volkeren bijvoorbeeld zijn vaak slachtoffer van discriminatie en worden in sommige landen uitgesloten van onderwijs, hoewel toegang tot onderwijs noodzakelijk is om het recht op cultuurbeleving ten volle te kunnen garanderen. Tenslotte heeft elk kind het recht de eigen erkende godsdienst te beoefenen.

Vrije meningsuiting en respect voor de mening van het kind

Kinderen die een eigen mening kunnen vormen, hebben het recht deze te uiten. Men moet gehoor geven aan hun standpunt in aangelegenheden die het kind betreffen. Men moet aan de mening van het kind passend belang hechten, in overeenstemming met zijn of haar leeftijd en rijpheid. Op school heeft het kind bijvoorbeeld het recht zich te verdedigen wanneer een straf opgelegd wordt. Het verdrag wil ook de inspraak van kinderen op school aanmoedigen. Kinderen hebben het recht te participeren en scholen moeten dit recht respecteren.

Het is dus van belang dat scholen het recht op participatie respecteren. Het onderwijs moet gerealiseerd worden op een manier die de waardigheid van het kind respecteert, en die het kind toelaat zijn mening te uiten. Scholen moeten kindvriendelijk zijn in de volste zin van het woord.

Scholen kunnen een regelgevend kader scheppen dat participatie in onderwijs toelaat. Leerkrachten moeten ervoor zorgen dat leerlingen betrokken worden in alle aangelegenheden die hen aanbelangen zoals klasregels, inrichting van de speelplaats, lesmethodes, examenregeling, huistakenplanning, enz. Wanneer een disciplinaire maatregel genomen wordt tegen een leerling dan heeft de leerling het recht om zijn/haar versie van de feiten te geven. Men kan een leerlingenraad oprichten en deze de nodige middelen ter beschikking stellen voor een goede werking. Er moeten klachtenprocedures bestaan die het mogelijk maken dat leerlingen gehoord worden wanneer ze vinden dat hun rechten geschonden worden door instanties die over hen gezag uitoefenen.

Het recht op vrijheid van meningsuiting omvat mede de vrijheid inlichtingen en denkbeelden van welke aard ook te vergaren, te ontvangen en door te geven, ongeacht landsgrenzen, hetzij mondeling, hetzij in geschreven of gedrukte vorm, in de vorm van kunst, of met behulp van andere media naar zijn of haar keuze. Het recht op vrijheid van meningsuiting is dus verbonden met het recht op informatie. Ook kinderen vormen een mening op basis van informatie die ze op een of andere manier krijgen.

Om de participatie van kinderen te kunnen bewerkstelligen is het dus nodig dat kinderen toegang hebben tot de informatie op basis waarvan zij hun mening kunnen vormen en die de participatie bevordert. De school speelt hierin een belangrijke rol. Een van de mogelijkheden is het opnemen van kinderrechten in de lessen.

Vaak echter beletten traditionele opvattingen over de sociale rol van kinderen dat kinderen als volwaardige individuen met eigen rechten worden beschouwd. Daarom dienen staten alle gepaste maatregelen te nemen om ervoor te zorgen dat het recht om zich vrij uit te drukken gegarandeerd wordt, niet enkel thuis, maar ook op school.

Rechten DOOR onderwijs

Een derde manier waarop het verdrag inzake de rechten van het kind relevant is voor het onderwijs: het onderwijs is voorwaarde voor de invulling van andere rechten. Onderwijs ligt aan de basis van emancipatie en ontwikkeling, van de mogelijkheid van democratie, van armoedebestrijding enz.

Hierboven werd de relatie tussen onderwijs en vrijheid van meningsuiting reeds belicht. Informatie is een voorwaarde voor het vormen van een eigen mening, en onderwijs is een bron van informatie.

Ten tweede is er een verband tussen onderwijs en het recht op gezondheid en de toegang tot gezondheidsdiensten. Kinderen hebben recht op de grootst mogelijke mate van gezondheid, en op voorzieningen voor de behandeling van ziekte en het herstel van de gezondheid. De staten moeten ernaar streven te waarborgen dat aan geen enkel kind de toegang tot deze voorzieningen voor gezondheidszorg wordt onthouden.

Een van de maatregelen om dit recht te kunnen garanderen is het voorzien in informatie, zowel aan ouders als aan kinderen. Basiskennis over voeding en gezondheid zijn hierbij noodzakelijk. Andere belangrijke thema's die aan bod moeten komen zijn gezinsplanning en HIV-preventie. Het beschermen van kinderen tegen drugsmisbruik is een andere taak waarin de school verantwoordelijkheid moet opnemen. Door voorlichting en preventie kan verhinderd worden dat kinderen op jonge leeftijd drugs gebruiken en op die manier hun slaagkans op school en in het leven verkleint.

Ook verbinden staten zich ertoe kinderen te beschermen tegen vormen van seksuele uitbuiting. Degelijk onderwijs is nuttig om een betere status voor de kinderen te creëren, en ze aldus minder kwetsbaar te maken voor seksuele uitbuiting.

Gehandicapte kinderen hebben recht op een waardig leven, waarbij de actieve deelname aan de samenleving vergemakkelijkt wordt. Gehandicapte kinderen hebben recht op speciale zorgen, omdat ze speciale behoeften hebben. Het erkennen van deze behoeften is een eerste stap. Staten moeten dan ook maatregelen treffen voor het uitwisselen van medische informatie.

Het kinderrechtencomité maakt zich zorgen om het basisrecht op educatie (dat ook voor gehandicapte kinderen geldt), en om het lage aantal gehandicapte kinderen dat – wereldwijd – is ingeschreven op school. Men beveelt aan inspanningen te doen om gehandicapte kinderen zo veel mogelijk in 'normale' scholen les te laten volgen, eerder dan hen in gespecialiseerde instellingen te plaatsen. Dit is voor hen een belangrijke voorwaarde tot integratie en de mogelijkheid tot participatie aan het publieke leven.

Uit studies blijkt echter dat in tien van de tachtig onderzochte landen onderwijs voor miljoenen kinderen met speciale noden niet door de wet gegarandeerd wordt. In vele landen wordt het weigeren van gehandicapte kinderen in openbare scholen gelegitimeerd met niet-wettelijke argumenten, zoals de ernst van de handicap, het gebrek aan faciliteiten en getraind personeel, en de lange afstanden naar de school.

Voor kinderen uit minderheidsgroepen is toegang tot het onderwijs noodzakelijk om hen het recht op cultuurbeleving ten volle te kunnen garanderen. Spijtig genoeg zijn minderheidsgroepen en allochtonen vaak slachtoffer van discriminatie en worden ze uitgesloten. Zo achtte in 2007 een Vlaamse burgemeester het nodig achtte scholen ertoe aan

te sporen te weigeren om kinderen in te schrijven van Roma-families die illegaal in het land verbleven.

Kinderen die aangeklaagd worden of verdacht worden een strafwet te hebben overtreden, moeten behandeld worden op een wijze die in overeenstemming is met hun waardigheid. De rol van het onderwijs situeert zich in dit geval voornamelijk in het opleiden van volwassenen die werken met kinderen binnen het gerechtelijk systeem en het jeugdrecht.

Opdat kinderen van hun rechten zouden kunnen genieten, moeten deze rechten hen uiteraard bekend zijn. De kinderrechten kunnen opgenomen worden in het lesprogramma van scholen en in opleidingen en bijscholingen voor mensen die met of voor kinderen werken.

Rechten RONDOM onderwijs

Behalve de rechten uit het verdrag die in de vorige paragrafen al aan bod kwamen, zijn er nog een aantal kinderrechten die indirect te maken hebben met het onderwijs. Sommige rechten hebben eerder te maken met de verantwoordelijkheid van de ouders. De school kan dan wel de ouders bijstaan als deze het moeilijk hebben of erom vragen.

De ouders dragen de hoofdverantwoordelijkheid voor de opvoeding van het kind. De school speelt een rol bij het helpen van ouders die het moeilijk hebben met deze verantwoordelijkheid. De school kan deze ouders doorverwijzen naar de bevoegde sociale instanties. Ze kan ouders adviseren in het ontwikkelen van een positievere houding ten opzichte van onderwijs.

Bijvoorbeeld in geval van lijfstraffen kan de school de ouders wijzen op de negatieve effecten ervan. Ze licht op die manier de ouders voor in de kinderrechten en helpt hen ook deze binnen het gezin te respecteren. Leerkrachten kunnen de ouders ook betrekken bij het schoolleven, waardoor de ouders beter in staat zijn hun kinderen te begeleiden bij hun schoolwerk. Zeker in het geval waarin kinderen problemen hebben op school (vb. wanneer ze niet goed mee kunnen of wanneer ze spijbelen) kan de school de ouders inlichten.

Wanneer men op school ziet dat een kind slachtoffer is van een nefaste situatie binnen een gezin, bijvoorbeeld geweld of misbruik, kan de school de ouders of bevoegde instanties aanspreken om in te grijpen.

Ook in verband met de algemene opvoedingstaak van de ouders speelt de school een rol. De ouders (of voogd) van het kind hebben de primaire verantwoordelijkheid voor de ontwikkeling van het kind. Het welzijn van het kind moet daarbij centraal staan.

In de tweede plaats komt de staat. Om de rechten van het kind te garanderen, zal de staat de ouders (of voogd) de nodige begeleiding bieden en de ontwikkeling van faciliteiten, instellingen en diensten voor het kind verzekeren.

Staten hebben de plicht om aan ouders advies te verlenen en opleiding te geven over hun verantwoordelijkheden. Investerings in oudereducatie (op niet-verplichte basis) worden dan ook effectief geacht, omdat ze onder meer resulteren in lagere jeugddelinquentiecijfers. De scholen zijn een weg waarlangs dit kan gebeuren.

Bescherming tegen alle vormen van geweld

Staten moeten alle nodige wettelijke, administratieve, sociale en onderwijsmaatregelen treffen om het kind te beschermen tegen alle vormen van fysiek of mentaal geweld, tegen letsel of misbruik, tegen verwaarlozing, slechte behandeling of uitbuiting, inclusief seksueel misbruik. Daarom is er nood aan efficiënte sociale ondersteuningprogramma's voor preventie, identificatie, rapportering, onderzoek, behandeling en opvolging van een van de genoemde feiten, en indien nodig gerechtelijke inmenging.

Dit artikel beoogt voornamelijk het bewaken van de waardigheid en de persoonlijke en fysieke integriteit van het kind. Het VN Comité voor de Rechten van het Kind bekritiseert elke vorm (hoe licht ook) van lichamelijke straf. Het benadrukt dat lijfstraffen, in de familie of op school, niet verenigbaar zijn met het kinderrechtenverdrag.

Conclusie

De kinderrechten zijn op verschillende manieren relevant voor het onderwijs.

Onderwijs is op zich reeds een recht. Een recht dat er is voor elk kind, ongeacht zijn afkomst, huidskleur enzovoort.

Onderwijs is een voorwaarde voor emancipatie. Enkel wie zijn rechten kent kan opkomen voor zijn rechten en die van anderen.

Ook op school moeten de kinderrechten in ere gehouden worden. De kinderrechten vervallen niet wanneer het kind de schoolpoort binnenstapt. Speciale aandacht gaat weer naar gelijke kansen en naar de maatregelen in verband met discipline. Informatie en vrije meningsuiting zijn centrale begrippen.

De school staat in de samenleving. Er zijn dus verbanden met rechten die meer van toepassing zijn in andere domeinen van de samenleving, bijvoorbeeld het gezin. De school kan hierbij indirect een rol spelen en op die manier zijn verantwoordelijkheid opnemen om de kinderrechten ook in de praktijk te doen gelden.